

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref:
Vår ref: 07/3704
Saksbehandler: CHS
Telefon: 24 16 38 33
E-post: chs@shdir.no
Dato: 03.07.2007

Høring: forslag om utvidelse av pasientombudsordningen

Det vises til invitasjon av 23 april d.å. til å avgi høringsuttalelse om ovennevnte. Statens råd for funksjonshemmede vil påpeke følgende punkter når det gjelder forslaget om en utvidelse av pasientombudsordningen:

- Rådet støtter en utvidelse av pasientombudsordningen til også å omfatte kommunale helse- og sosialtjenester. Rådet mener dette vil styrke sammenheng og rettsikkerhet med hensyn til tjenestene
- Rådet støtter den foreløpige avgrensning som er gjort i forhold til kapittel 5 i Sosialtjenesteloven samt mot miljørettet helsevern i kapittel 4 a i Kommunehelsetjenesteloven.
- Rådet støtter det tilrådte navnevalget som er Helse- og sosialombud
- Rådet betrakter det som viktig at det settes av tilstrekkelig med midler til en utvidelse av ordningen
- Rådet mener at det er viktig med en ombudsordning for alle og ikke flere ombudsordninger basert på ulike diagnoser
- Rådet mener at kompetansen i pasientombudsordningen må styrkes i tråd med en utvidelse av ordningen.

Statens råd for funksjonshemmede stiller seg positivt til en utvidelse av pasientombudsordningen til å også omfatte kommunale Helse- og sosialtjenester i tillegg til spesialisthelsetjenester. Vi er enige i den avgrensning som er gjort i forhold til kapittel 4.a i Helsetjenesteloven, miljørettet helsevern. Pasientombudet bør fokusere på individrettede tjenester. Vi er også enige i den foreløpige avgrensning som er gjort i forhold til kapittel 5 i Sosialtjenesteloven.

Ombudets navn:

Rådet slutter seg til det tilrådte navnevalg fra departementet, og syns i likhet med departementet at Helse- og sosialombud er et mer egnet navn i forhold de nye oppgavene som ombudet nå skal dekke. For å unngå tvetydighet og misforståelser, mener rådet at det nå er viktig at ombudet utad tydeliggjør sitt mandat og presiserer sin rolle i klagesaker.

Sammenheng og rettsikkerhet i forhold til tjenestene

For mange funksjonshemmede med behov for ulike typer av tjenester er det viktig at tjenestene sees i sammenheng. Et eksempel er støttekontakt og avlastningstjenesten. En utvidelse av ombudsordningen vil bidra til bedre sammenheng, og en styrket rettsikkerhet og likhet i tjenestene. Undersøkelser fra helsetilsynet og rapporter fra fylkemannen viser at det begås en del feil i kommunene. Noen av klagesakene som fylkesmannen mottar blir også omgjort i klagerens favør. Samtidig har mange av de som i dag mottar tjenester i kommunene ikke økonomi til å dekke omkostningene i en eventuell sak. Inntekstgrensen som er satt i forhold til fri rettshjelp er såpass lav at svært mange med behov for hjelp og veiledning vil falle utenfor denne ordningen. For mange vil dermed en utvidet ombudsordning bidra til en styrket rettsikkerhet og likhet i tjenestene.

Forslaget om å utvide ordningen er i tråd med forarbeidene til pasientrettighetsloven. Behovet for en ombudsordning som favner lovverket og tjenestene i bredden, vil også være i tråd med en eventuell framtidig harmonisering av lovverket til en lov.

Antall nye stillinger

Rådet anser det som viktig at det settes av tilstrekkelig med midler til en utviding av ordningen. Det er i høringsnotatet foreslått 25 nye stillinger. Rådet er usikker på om dette er tilstrekkelig. Mange saker etter Sosialtjenesteloven er kompliserte og har et større rom for skjønn. Dette bidrar til lengre behandlingstid. En bør også ha i mente at en utvidelse av ordningen sannsynligvis vil finne sted ganske raskt etter at ordningen har blitt kjent, og for dårlig kapasitet og kompetanse kan sette en ellers god ordning i vanry.

En ombudsordning for alle

Rådet anser det som viktig at det blir en ombudsordning og ikke flere typer ombudsordninger basert på ulike diagnoser. Dette skaper større oversiktighet, sammenheng og likebehandling når det gjelder tjenestene. Rådet anser det som en styrke at bredde og dybde i kompetansen opparbeides og samles på ett sted.

Kompetanse:

Rådet mener at en utvidelse av ordningen vil skape behov for kompetanse på nye områder, som det er viktig å sikre nå når ordningen utvides. Rådet vil også understreke at en utvidelse av ordningen vil forsterke ombudets rolle som forebygger og megler, og mener at meglerkompetansen i ombudsordningen bør styrkes. Det brukes uforholdsmessig mye tid og ressurser på klagesaker både hos pårørende og hos klageinstans, spesielt i saker etter Sosialtjenesteloven. I mange av sakene ville det vært en fordel om ombudet fungerte mer som megler/veileder i forkant slik at klagesak ble unngått. Bruker/ pårørende og kommunen vil i mange tilfeller ha en livslang relasjon. At relasjonen og samarbeidet fungerer godt er til beste for både bruker og kommunen. Samtidig får kommunene gjennom sin kontakt med ombudet en ny mulighet for læring, og kan utvikle bedre rutiner og større aktpågivenhet når det gjelder tjenestetilbudet. Ombudet vil også kunne fungere forebyggende ved sin forhåndsvurdering av sakene med hensyn til innhold og mulighet for medhold hos klageinstans.

Rådet ser positivt på at ordningen skal evalueres etter to år, og ber om at det da rettes spesiell oppmerksomhet mot kompetanse og ressurser i ordningen.

Med vennlig hilsen

Jan Tøssebro
sekretariatsleder

Ellinor Sundseth
sekretariatsleder

